

Projekt: *Czytanie ma moc!*

Warsztaty słowa

Scenariusz dla nauczyciela

1. Baza edukacyjna:

- Książka G.L. Marvela *Opowieści o zwierzętach, które zmieniły świat* (wydawnictwo Znak Emotikon).

2. Odbiorcy:

- Uczniowie klasy I SP.

3. Cele ogólne:

- Rozbudzenie w uczniach pasji czytelniczej.
- Rozwijanie postaw świadomego odbiorcy literatury i kultury.
- Wzbogacanie słownictwa.
- Rozwijanie wrażliwości na rolę i znaczenie zwierząt w naszym życiu.

4. Cele szczegółowe:

- Uczeń **potrafi** wykonać samodzielnie zadanie według prostej instrukcji.
- Uczeń **opowiada** treść przeczytanego utworu.
- Uczeń **prezentuje** i omawia efekty swoich działań edukacyjnych, plastycznych, twórczych.
- Uczeń **poznaje** nowe słowa.
- Uczeń **słucha** z uwagą nauczyciela i innych.
- Uczeń **rozwija** swoje umiejętności manualne (wycinanie, przyklejanie).
- Uczeń **tworzy i zapisuje** życzenia świąteczne (cel fakultatywny).

5. Metody i formy pracy:

- Pogadanka.
- Rozmowa – elementy dyskusji.
- Praca z książką.
- Burza mózgów.
- Działania twórcze – portrety zwierzątek.
- Elementy zabawy – projektowanie medali i prezentów.

6. Pomoce dydaktyczne:

- Zdjęcie psa Hachikō dla każdego dziecka – str. 101.
- Lista przymiotników z cechami i przymiotników oceniających postawę psa – dla każdego dziecka do wycięcia i do wklejenia – PDF.
- Karta pracy z schematem medalu w PDF.
- Fragment książki *Opowieści o zwierzętach, które zmieniły świat* – str. 100.
- Egzemplarz książki *Opowieści o zwierzętach, które zmieniły świat*.

- Zdjęcie krakowskiego pomnika psa Dżoka
- Plik PDF z wybranymi dwiema historiami do przeczytania dla dzieci w czasie świątecznym.

7. Przebieg:

Lekcja I. Temat – Wyjątkowe zwierzaki. 2 jednostki lekcyjne – 90 min.

Wprowadzenie

We wstępnej części lekcji witamy uczniów i zapowiadamy kolejny warsztat czytelniczy z serii: *Czytanie ma moc*. Nawiązujemy do tematyki całego cyklu, czyli do znaczenia i roli słów w naszym życiu. Pytamy uczniów, co zapamiętali z ostatnich zajęć i z jakim nastawieniem rozpoczynają dzisiejsze zajęcia. Ta część wydaje się szczególnie istotna teraz, w sytuacji zdalnego nauczania. Możemy zacząć na przykład w ten sposób:

- Kochani, witajcie na kolejnych warsztatach z serii: ***Czytanie ma moc***. Poznacie dziś następną inspirującą książkę, zbiór historii na temat, który bardzo lubicie i który jest Wam niezwykle bliski. Tak sądzę. Na początku powiedźcie mi: jak się czujecie? Jak sobie radzicie, zwłaszcza teraz, kiedy pracujemy zdalnie i wszystkim nam jest bardzo ciężko? (Prowadzimy krótką rozmowę z uczniami na temat ich samopoczucia).
- Czy pamiętacie nasze ostatnie warsztaty czytelnicze? Z jaką książką wówczas pracowaliśmy? Poznaliśmy wtedy nowe słowa. Starłam się zainteresować Was różnymi zabawami słownymi i zwrócić Waszą uwagę na bogactwo języka. Mam nadzieję, że mi się to udało. Potrzebuję dziś znów Waszej energii. A zatem: do dzieła!

Zadanie wstępne – Pupil

W ramach wprowadzenia do tematu „zwierzęcego” nawiązujemy z uczniami krótką rozmowę na temat znaczenia słowa „pupil”. Następnie pytamy ich, czy mają jakieś zwierzątko, które mogliby określić takim właśnie mianem – pupila. Prosimy wybrane dzieci, aby opowiedziały o swoich pupilach. Po krótkiej rozmowie zapraszamy wszystkich do narysowania **w zeszytach swojego pupila i do podpisania go imieniem**. Jeśli któreś z dzieci nie posiada pupila, co wydaje się całkiem prawdopodobne, ma za zadanie narysować swojego wymarzonego zwierzaka, którego mogłoby tak właśnie określić. Oto przykład wprowadzenia:

- Mam pytanie: czy wiecie, co znaczy słowo PUPIL? Pupil to ktoś, kogo lubimy bardziej od innych, ktoś dla nas wyjątkowy. Często używamy tego

określenia, nazywając w ten sposób ukochane zwierzaki domowe. A czy Wy także macie swoich pupili? Chciałabym o nich posłuchać. (Dzieci opowiadają).

- Z tego, co usłyszałam, uwielbiacie swoje zwierzaki i możecie o nich opowiedzieć mnóstwo interesujących historii. Jeżeli ktoś nie ma zwierzątka, zawsze może je sobie wymarzyć. Otwórzcie teraz swoje zeszyty i narysujcie w nich swojego ukochanego lub wymarzonego zwierzaka. Pamiętajcie też, aby podpisać go jego imieniem. Jeżeli któreś z Was będzie miało trudność z podpisaniem zwierzątka, służę pomocą. (W dobie nauczania zdalnego możemy używać do tego komunikatorów, chatów, dzieci wówczas przepisują. Na tę pracę przeznaczamy około 15–20 minut, w zależności od możliwości klasy).

Wyjątkowe zwierzaki

Następne ćwiczenie zaczynamy od krótkiej rozmowy z uczniami i pytań: dlaczego tak bardzo kochamy nasze zwierzaki? Dlaczego tak bardzo chcielibyśmy posiadać jakiegoś zwierzaka? Dlaczego zwierzaki mogą być wyjątkowe? Oto przykładowa instrukcja:

- *Moi drodzy, za co najbardziej kochamy nasze zwierzaki? Dlaczego od małego marzymy o tym, by mieć własne zwierzę?*

Uczniowie odpowiadają. Dbamy o to, by pojawiło się wiele różnych uzasadnień. Mogą się wśród nich znaleźć m.in. takie:

- Są miłutkie i można się do nich przytulić.
- Dotrzymują nam towarzystwa.
- Pomagają nam.
- Pocieszają nas.
- Poprawiają nam humor.
- Bawią się z nami.
- Są bardzo mądre.
- Są wierne.

Kolejna część lekcji poświęcona będzie ciekawym historiom o zwierzętach. Najpierw pytamy uczniów, czy znają jakieś ciekawe historie o zwierzętach. Mogą to być historie ich własnych pupili, a może znają je z filmów, książek, programów telewizyjnych. Łączymy dzieci w pary lub czteroosobowe grupy i prosimy, aby **opowiedziały sobie te historie**. (Jeżeli prowadzimy warsztaty zdalnie, prosimy kilka osób, aby opowiedziały historię wszystkim).

Następnie wprowadzamy książkę **G.L. Marvela Opowieści o zwierzętach, które zmieniły świat**. Ponieważ będziemy czytać uczniom jedną wybraną historię psa Hachikō (str. 100), prosimy ich o wyjątkową uważność i informujemy, jak ważna jest sztuka

słuchania i zapamiętywania. Usłyszana historia stanie się bowiem punktem wyjścia do kolejnych twórczych działań.

- Pewnie zastanawiacie się, dlaczego krążymy wokół tematu zwierząt. Ponieważ książka, którą dziś chcę Wam zaprezentować, opowiada o historiach niezwykłych zwierząt. Nosi ona tytuł **Opowieści o zwierzętach, które zmieniły świat** i zawiera krótkie opowiadania o wyjątkowych psach, koniach, niedźwiedziach, gorylach, owcach, a nawet o ośmiornicy. Już teraz zachęcam Was do przeczytania ich wszystkich. Przed nami bardzo długa przerwa świąteczna, więc prezent pod choinkę – jak znalazł. Dziś na warsztatach poznacie historię wyjątkowego psa Hachikō. Za chwilę odczytam Wam tę historię. A Wy w tym czasie poćwiczcie sztukę słuchania. To wcale nie jest proste, trzeba się skoncentrować i być bardzo uważnym. Spróbujcie zapamiętać tyle informacji, ile tylko zdołacie. Ułóżcie je sobie jakoś w głowie. Jeżeli natraficie na słowa, których nie znacie, albo takie, których nie rozumiecie, zapamiętajcie je. Porozmawiamy o nich za chwilę. (Odczytujemy przygotowany w pliku PDF fragment).

Po odczytaniu historii rozmawiamy z uczniami o historii Hachikō i o bohaterstwie psa. Wyjaśniamy słowa i zwroty nowe i niezrozumiałe (na przykład „lojalny”, „bohater narodowy”). Możemy zacząć tak:

- Dziękuję za Waszą uważność. Widziałam ją w trakcie czytania. Jest bardzo potrzebna szczególnie teraz, kiedy nie spotykamy się razem w klasie, tylko rozmawiamy za pośrednictwem ekranów. Porozmawiajmy chwilę o naszym bohaterze. Czy ktoś opowie nam tę historię raz jeszcze? (Opowiedzenie historii przez dziecko lub dwoje dzieci).
- Co powiecie o postawie Hachikō? Czy Was zaskoczyła? Czy słyszeliście już kiedyś tak niezwykłą historię? Za pomocą jakich cech moglibyśmy opisać naszego bohatera? (Dzieci podają cechy).

Teraz korzystamy z karty z cechami charakteru oraz przymiotnikami opisującymi postawę psa. Jeśli jesteśmy w klasie, rozdajemy uczniom karty. Jeśli pracujemy zdalnie, wcześniej prosimy rodziców o wydrukowanie każdemu z dzieci ilustracji psa i karty z cechami. Następnie prosimy dzieci, by wycięły i przykleiły cechy i przymiotniki na planszach z wizerunkiem psiego celebryty. Oto pomysł na wprowadzenie do tego ćwiczenia:

- Kochani, weźcie teraz kartę, na której mamy kilka różnych cech charakteru i kilka przymiotników oceniających postawę Hachikō. Odczytajmy je wspólnie. (Odczytujemy). Czy wszystkie z tych przymiotników są dla Was zrozumiałe? Wyjaśniamy). Zastanówmy się razem: które pasują do Hachikō? Wytnijcie je teraz dokładnie i przyklejcie na ilustracji psa, którą macie przed sobą.

Na koniec tej części warsztatów proponujemy dzieciom przygotowanie medalu dla bohaterskiego psa w uznaniu dla jego wspaniałej wierności i niezwykłego oddania swemu panu.

- Mam dla Was ostatnie zadanie. Chciałabym, abyśmy jeszcze raz podsumowali i docenili dokonania naszego japońskiego bohatera. Przygotujemy dla niego medal. W jakie sytuacji rozdajemy medale? Kiedy chcemy docenić czyjś sukces, czyjąś wygraną, czyjeś wyjątkowe czyny. Chyba zgodzicie się ze mną, że Hachikō na to zasługuje. Weźcie teraz kartę pracy ze schematem medalu, ozdóbcie medal, jak chcecie, a potem wycinajcie i przyklejcie Hachikō. Do dzieła!

Zadanie domowe – życzenia lub prezent świąteczny dla naszych pupili

Zadanie domowe związane jest ze zbliżającymi się świętami Bożego Narodzenia. Będzie polegało na przygotowaniu wyjątkowych życzeń dla zwierzaków. Wprowadzając to zadanie, rozmawiamy z uczniami o roli świątecznych życzeń, a następnie zachęcamy dzieci do wymyślenia własnych i zapisania ich w zeszycie. Jeżeli uznamy, że dla klasy to zadanie jest za trudne, proponujemy w zamian stworzenie rysunku przedstawiającego świąteczny prezent. Zadanie inicjujemy tak:

- Kochani, ponieważ zbliża się niezwykle czas świąteczny, mam dla Was świąteczne zadanie domowe. Czy zdarzyło się Wam kiedyś składać komuś życzenia z jakiejś okazji? Na pewno! A po co właściwie to robimy? Żeby pokazać, że ktoś jest dla nas ważny, że komuś życzymy jak najlepiej, że troszczymy się o innych, szanujemy ich i kochamy. W ten sposób okazujemy życzliwość i troskę. Chciałabym, abyście spróbowali napisać krótkie życzenia świąteczne dla Waszych ukochanych pupili. Ja mojej papużce Poli będę życzyć smacznych nasionek i wizyty u fryzjera, bo chyba za bardzo urósł jej czubek. Ciekawe, co powiedziałyby na to Poli? Muszę ją zapytać w Wigilię. Wiecie, że wtedy zwierzęta przemawiają ludzkim głosem? Bądźcie twórczy, zabawni i korzystajcie z bogactwa języka. Powodzenia!

Lekcja II. Temat – Oni pomagają nam, mi pomagamy im. 1 jednostka lekcyjna – 45 min.

Wprowadzenie – historia krakowskiego Dżoka

Witamy uczniów wyjątkowo ciepło i serdecznie. W krótkiej rozmowie nawiązujemy do poprzednich warsztatów. Następnie raz jeszcze przywołujemy wyjątkową postać japońskiego psa Hachikō. W tym miejscu nawiązujemy także do krakowskiego

odpowiednika Hachikō, którym był pies Dżok, i opowiadamy dzieciom jego niezwykłą historię. Pomnik wiernego Dżoka, autorstwa znakomitego krakowskiego rzeźbiarza Bronisława Chromego, znajduje się kilka kroków od Smoka Wawelskiego. (Można się tam wybrać z dziećmi, ale chyba nie w tych czasach J). Pytamy również uczniów, dlaczego o Hachikō i Dżoku napisano książki, nakręcono film i dlaczego wybudowano im pomniki. Poniżej przykład takiego wprowadzenia:

- Witajcie, miło Was znowu zobaczyć. Jak się macie? Jak Wasze samopoczucie? Czy pamiętacie nasze ostatnie warsztatowe zajęcia z cyklu: *Czytanie ma moc*? Jaki był ich główny temat? Rozmawialiśmy o naszych zwierzętach, które nazywamy często pupilami, żeby podkreślić ich wyjątkowość w naszym życiu. Poznaliśmy także Hachikō. Czy pamiętacie, z jakiego kraju pochodził? Z dalekiej Japonii, ale mam dla Was pewną ciekawostkę. W Krakowie także był pies równie wierny i równie oddany swojemu panu, nazywał się Dżok. Jego historia jest bardzo podobna. Też czekał na swojego pana przez wiele lat, tuż obok ronda Grunwaldzkiego, ponieważ nie wiedział, że jego pan nie może przyjść. Pomagali mu obcy ludzie, którzy przynosili jedzenie, a dziś Dżok nawet ma swój pomnik, niedaleko Smoka Wawelskiego. Czy wiecie, gdzie to jest? Może kiedyś uda nam się tam wybrać.

Zadanie – jak my możemy im pomóc?

Po opowiedzeniu historii Dżoka nawiązujemy do tego, że zwierzęta pomagają ludziom, żyją z nimi w harmonii i nigdy nie atakują, jeśli nie muszą, a zwierzęta udomowione są pomocne, wierne i kochające. Dlatego kolejnym ćwiczeniem będzie wspólne stworzenie listy pomysłów na to, jak my, ludzie, możemy pomagać zwierzętom, wspierać je i chronić. Prowadzimy rozmowę z uczniami na ten temat i zapisujemy ich pomysły na czacie, na przykład: nie pozbywać się zwierząt niechcianych, wspierać schroniska (przez kupowanie karmy, oddawanie starych koców), adoptować zwierzęta w ramach działań WWF. Propozycja instrukcji do zadania mogłaby wyglądać tak:

- Zwierzęta domowe są zawsze wierne i oddane człowiekowi. Zwierzęta dzikie nigdy nie atakują, chyba że czują się zagrożone. Chciałabym, abyśmy na koniec tych warsztatów wspólnie zastanowili się, w jaki sposób – my, ludzie – możemy im pomóc, w jaki sposób możemy się o nie zatroszczyć. Zaproponujecie coś? Może znacie jakieś miejsca lub organizacje, które słyną z tego, że pomagają zwierzętom? (Dzieci odpowiadają. Możemy zapisać kilka pomysłów, aby uczniowie mogli je wpisać do zeszytów).

Zadanie domowe – sprawdzenie

Na koniec prosimy dzieci, aby odczytały swoje życzenia lub opowiedziały o prezentach, które przygotowały dla swoich pupili.

- Na sam koniec najprzyjemniejsza sprawa. Chcę bardzo posłuchać, jakie życzenia przygotowaliście dla swoich pupili.

Po odczytaniu życzeń żegnamy się z uczniami.

Program objęty kuratelą metodyka. Scenariusze zostały pozytywnie zaopiniowane przez dr Martę Rusek - literaturoznawczynię i dydaktyka literatury, wykładowczynię w Katedrze Polonistycznej Edukacji Nauczycielskiej na Wydziale Polonistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego, autorkę wielu publikacji, w tym poradników dla nauczycieli.

Autorka scenariuszy: Magdalena Zaporowska – teatrolog, filolog polski, edukator i nauczyciel, na co dzień uczący j. polskiego w jednej z krakowskich szkół metodą Marii Montessori. Od lat w kontakcie z dziećmi i młodzieżą, z ich potrzebami i możliwościami edukacyjnymi. Zafascynowana tym, co dzieje się na styku sztuki i edukacji.